

ادبیات پایداری در شعر مشروطه

با تکیه بر اشعار

عارف قزوینی

فروغی نیکان

میرزاده سیدی

ملک الشعرانی بهار

نسیم شمال

نویسندگان:

مهرداد محمودی زاده

آیین حسینی زاده

مشهد - ۱۳۹۵

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
- : محمودی، حسن. - مرداد، ۱۳۳۴ -
: ادبیات پدیدار در شعر مشروطه: با تکیه بر اشعار عارف
فروینی، میرزاده عشق، فرخی یزدی، ملک الشعرای
بهار، نسیم شمال / نویسنده: گان مهرداد محمودی زاده،
زینب حسین زاده.
: مشهد: مینوفر، ۱۱۹۵.
: ۱۴۹ ص.
: زبان و ادبیات: ۱۰۶۰.
: ۱۲۰۰۰ ریال: 0-8590-46-0-078-
: فیبا
: کتابنامه: ص. ۱۴۶ - ۱۴۹.
: شعر فارسی -- قرن ۱۳ق. -- تاریخ و نقد
: Persian poetry -- 19th century -- History and
criticism
: شاعران ایرانی -- قرن ۱۳ق. -- سرگذشتنامه
: Poets, Persian-- 19th century-- Biography :
: ایران -- تاریخ -- انقلاب مشروطه، ۱۳۳۴ - ۱۳۳۷ق. --
تأثیر بر ادبیات
: Iran -- History -- Constitutional Revolution, 1906 --
Influence on literature
: حسین زاده، زینب، ۱۳۳۶ -
: PIR۲۷۹۱ الف ۳۳ م/۴ ۱۳۹۵
: ۸ فا ۱/۵
: ۴۳۳۰۶۳۸

نام کتاب:

ادبیات پایدار در شعر مشروطه

نام نویسندگان:

مهرداد محمدری زاده و رینب حسین زاده

ناشر: مینوفر

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قطع: وزیری

چاپ و صحافی: دقت

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۹۰-۴۶-۰

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر برای نویسندگان محفوظ است.

مشهد مقدس، بلوار جلال آل احمد ۶۹ پ ۱۱۶ ص.پ: ۹۱۸۹۵-۱۷۵۵
همراه: ۰۹۳۵۲۱۶۲۷۵۵ - تلفن ۳۶۰۲۰۷۵۵ و دورنگار: ۰۵۱-۳۸۳۲۳۵۵۳

سایت: www.minufar.ir ایمیل: minufar@yahoo.com

انتشارات مینوفر
Minufar.ir

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۱۰	ادبیات پایداری در مشروطه.....
۲۰	شعر پایداری در مشروطه.....
۲۴	ساختار شعر پایداری در مشروطه.....
۴۱	مضامین پایداری در شعر مشروطه.....
۴۶	دسته‌بندی شاعران پایداری در مشروطه.....
۵۱	پنج شاعر پایداری در شعر مشروطه.....
۵۱	۱- عارف قزوینی.....
۵۷	آزادی.....
۵۹	عشق به وطن.....
۶۰	اشاره به استعمارگران وطن و سرزنش آنها.....
۶۲	اقتدار و عزت گذشته وطن.....
۶۳	انتقاد از رهبران و سردمداران وطن.....
۶۹	تکریم کشته شدگان راه وطن.....
۷۰	حمایت از طبقه زحمتکش و کارگر.....
۷۱	۲- میرزاده عشقی.....
۷۷	استبداد.....

- ۸۲..... مبارزه با استعمار.....
- ۸۸..... وطن.....
- ۳- محمدتقی ملک الشعراء بهار..... ۹۱.....
- ۹۷..... استبداد.....
- ۹۹..... آزادی و آزادی خواهی.....
- ۱۰۰..... وطن.....
- ۱۰۳..... استعمار.....
- ۱۰۶..... حسرت ارستم شاهان و چیرگی غرب.....
- ۱۰۶..... مخالفان با جنگ مانى دوم.....
- ۱۰۷..... محکوم کردن کشتن مرد.....
- ۴- فرخی یزدی..... ۱۰۸.....
- ۱۱۲..... آزادی.....
- ۱۱۴..... استبداد.....
- ۱۱۶..... وطن.....
- ۱۱۸..... قانون.....
- ۱۱۹..... استعمار و استعمارستیزی.....
- ۱۲۱..... سرزنش کارگزاران داخلی استعمار.....
- ۱۲۳..... حمایت از کارگر، دهقان و زحمتکشان.....
- ۵- سید اشرف الدین حسینی گیلانی (نسیم شمال)..... ۱۲۷.....
- ۱۲۹..... مبارزه با استبداد.....
- ۱۳۵..... آزادی.....
- ۱۴۰..... مبارزه با استعمار.....
- ۱۴۲..... وطن گرایی.....
- ۱۴۶..... کتابنامه.....

پیشگفتار

گردرغبار نشسته بر پیشانی «فرهنگ» یک مرزوبوم، نشان از گذر پرشتاب سده‌ها دارد و شناسایی یک «فرهنگ» جز با درنگ در «ادبیات» آن سرزمین، امکان پذیر نخواهد بود. ادبیات پارسی، تنها، قصه‌ی دلدادگی‌ها و دلبردگی‌ها نیست، حکایت رنج‌هایی است که در سترنج مانده‌اند، دست‌هایی که دستاوردها را ربوده‌اند و دستاویز ستم نمرده‌ها؛ رایت «آزادگی» زنان و مردانی است که بر شمشیرها شکیبایی ورزیدند و بر زنجیرها هرگز.

ادبیات پارسی، دردهای بی‌درمانی است که بغض گشته‌اند و سر بر دیوار «حلقوم» ها می‌کوبند؛ «بانگ» شده‌اند و در حرارت مایه از قفس «خفقان» اشک می‌ریزند؛ برخاسته از خاکستر جگر سوخته می‌نمایند که از تپانگاه «لب بستگی» گریخته‌اند و «شعر» شده است. در موسمی که خنجر «ستم» و «خیانت» صدای زخمی «عدالت» را پوست می‌گرفت، مقاومت و پایداری ملت‌ها در برابر استبداد حاکمان جور شکوفا شد و ادبیات پایداری (مقاومت) پای به عرصه‌ی وجود نهاد.

ادبیات پایداری معمولاً به آثاری اطلاق می‌شود که تحت تاثیر شرایطی چون اختناق و استبداد داخلی، نبود آزادی‌های فردی و اجتماعی، قانون گریزی و قانون ستیزی با پایگاه‌های قدرت و سرمایه‌های ملی و فردی و... شکل می‌گیرند. ادبیات پایداری، بیان‌کننده‌ی ستم ستمگران در تمامی دوره‌های تاریخی است.

این نوع ادبیات به انسان‌ها آگاهی، مقاومت، ایثار و درنهایت ایستادگی و انقلاب را می‌آموزد. دوره‌ی مشروطه را می‌توان یکی از دوره‌های ادبیات پایداری و مبارزه علیه استبداد و استعمار به شمار آورد که انسان‌های بی‌گناه و آزاده‌ی بسیاری در مبارزه با بیگانگان و مقاومت در برابر ستم و دست‌درازی ستمگران داخلی جان خود را باختند. ادبیات پایداری پیوسته در آثار شاعران و نویسندگان سنتی و نو پرداز در مبارزه با حاکمان جور انعکاس داشته است و در هر زمان که مردم دچار استبداد شاهان و حملاتی از جانب اقوام دیگر می‌شدند، ادب این رزمین جنبه‌ی مقاومت به خود گرفته است.

ادبیات فارسی سبزه‌ی بسیاری را از اواخر دوره قاجار و دوره‌ی مشروطه به خود دیده است. شعر این دوره برای اینکه بتواند مقاومت مردم را در مقابله با استبداد داخلی و مبارزه با ستم‌ها و استعمار بیگانگان به درستی نشان بدهد؛ همانند جامعه‌ی در حال مبارزه، پایداری که نیازمند شیوه‌های تازه‌ی مبارزه بود؛ در محتوا و شکل تغییر می‌کند و آهسته آهسته

مضامین شعر مشروطه با مضامین تکراری و تهنیتی دوره‌های قبل تفاوت دارد. این تغییر موضوع و محتوا معنایی جز تغییر اندیشه ندارد و چون اندیشه؛ زیربنای پایداری و مبارزه است. مفاهیم تازه‌ای از فیل آزادی و آزادی‌خواهی، مبارزه با استبداد، وطن، انتقاد از شاه و کارگزاران حکومتی، انقلاب و... در شعر راه پیدا می‌کند. این مضامین در شعر عارف، عشقی، بهار، فرخی یزدی و نسیم شمال دیده می‌شود.

برخی شعراین دوره را شعر پایداری، شعر تجدد، شعر توده‌ای و ... نامیده‌اند؛ اما زمانی که مضامین و ویژگی‌های آن را با شاخصه‌های ادبیات پایداری تطبیق می‌دهیم، نامی جز شعر پایداری و مقاومت به خود نخواهد گرفت.

در پایان بر خود فرض می‌دانیم که از راهنمایی‌های دلسوزانه زنده‌یاد دکتر محمدتقی خلوصی و همچنین از بیان نکات مهم و ارزنده دکتر محمد رضا صالحی مازندرانی تشکر و قدردانی بنماییم. در ادامه بخاطر حوصله و دقت سرکار خانم اکرم ملک نژاد در صفحه آرایی کتاب و از حسن خلق مدیر محترم انتشارات مینوفر و تلاش همکاران ایشان صمیمانه تشکر می‌کنیم.

نویسندگان

بهار ۹۵ - مسجد سلیمان